

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/244/2020
Identifikačné číslo spisu:	7514222044
Dátum vydania rozhodnutia:	28.02.2023
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:7514222044.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Nory Halmovej a sudcov Mgr. Miroslava Šeptáka a JUDr. Ing. Maria Dubaňa v spore žalobcu C. R., bývajúceho v E. XXX, zastúpeného JUDr. Františkom Kočkom, advokátom so sídlom v Košiciach, Timonova 13, proti žalovaným 1/ H. R., bývajúcej v D., K. Š. XXX/XX, 2/ B. G., bývajúcej v J. XXX, 3/ A. R., bývajúcemu v H. X. L., P. XXX/XX, 4/ P. H., bývajúcej v G., N. Ú. X, H., 5/ U. F., bývajúcej vo Y. Z. XXX, zastúpeným JUDr. Darinou Horváthovou, advokátkou so sídlom v Moldave nad Bodvou, Hlavná 8, 6/ E. A., 7/ J. F., 8/ E.Z. F., 9/ C. K., 10/ C. S., 11/ H. R., 12/ S. R. a 13/ H. R., všetkým na neznámom mieste, zákonne zastúpeným Slovenským pozemkovým fondom so sídlom v Bratislave, Búdkova 36, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Košice-okolie pod sp. zn. 7C/392/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 26. februára 2020, sp. zn. 9Co/64/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie zamietla.

Žalovaní 1/ až 13/ m a j ú voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v celom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice - okolie (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom zo 4. októbra 2017, č.k. 7C/392/2014-167 zamietol žalobu žalobcu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam (výrok I.); žalovaným 1/ až 5/ (ďalej aj „žalovaní“) priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok II.); žalovaným 6/ až 13/ nepriznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov konania (výrok III.). Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca po doplnení a úpravách domáhal určenia, že je, titulom vydržania, podielovým spoluvlastníkom v podiele 2/3-in nehnuteľností v okrese F. - S., v obci E. v kat. území E. zapísaných na liste vlastníctva (ďalej aj „LV“) č. XXX, a to KNC parcely č. XXXX/XX - vinice vo výmere 333 m², KNC parcely č. XXXX/XX - vinice vo výmere 154 m², KNC parcely č. XXXX/XX - orná pôda vo výmere 18.174 m², KNC parcely č. XXXX/XX - orná pôda vo výmere 5.663 m², KNC parcely č. XXXX/XX - orná pôda vo výmere 492 m², KNC parcely č. XXXX/XX - orná pôda vo výmere 3.005 m², KNC parcely č. XXXX/X - orná pôda vo výmere 31.169 m², KNC parcely č. XXXX/X - orná pôda vo výmere 11.223 m² a KNC parcely č. XXXX/X - orná pôda vo

výmere 9.284 m², na LV č. XXX a to KNC parcely č. XXXX/XX - záhrady vo výmere 1.687 m² a KNC parcely č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvorcia vo výmere 2.946 m², na LV č. XXX a to KNE parcely č. XXXX/X - orná pôda vo výmere 11.109 m², na LV č. XXXX a to KNE parcely č. XXXX/X - orná pôda vo výmere 11.697 m², na LV č. XXX a to KNE parcely č. XXXX/XX - orná pôda vo výmere 12.105 m², na LV č. XXX a to KNE parcely č. XXXX/XX - orná pôda vo výmere 11.522 m², LV č. XXX a to KNE parcely č. XXXX/XX - orná pôda vo výmere 11.395 m², LV č. XXX a to KNC parcely č. XXXX/X - orná pôda vo výmere 2.596 m² a LV č. XXX KNE parcela č. XXXX/X - orná pôda vo výmere 10.386 m². Konštatoval, že predmetom sporu je určovacia žaloba a žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Z obsahu žaloby vyplynulo, že žalobca sa domáhal určenia vlastníckeho práva k vyššie uvedeným nehnuteľnostiam - pozemkom titulom vydržania, podľa právnej úpravy existujúcej do 31. decembra 1950 (obyčajového uhorského práva). Okresný súd konštatoval, že v období od 1. januára 1951 do 31. marca 1964 otázku nadobúdania vlastníckeho práva vydržaním upravoval zákon č. 141/1950 Zb. tzv. Stredný občiansky zákonník a od 1. apríla 1964 je táto otázka upravená v Občianskom zákonníku v znení noviel č. 131/1982 Zb., č. 509/1991 Zb. Pri posudzovaní (ne)dôvodnosti žalobcom uplatneného nároku vychádzal z názoru, že jednou zo zákonom stanovených podmienok vydržania, bez ohľadu na právny stav, podľa ktorého sa vydržanie posudzuje, je existencia oprávnenej držby veci. Vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu uzavrel, že žalobca nesplnil podmienky pre nadobudnutie vlastníctva k podielu 2/3-ín nehnuteľností vydržaním, pretože u neho absentuje právny titul vstupu do oprávnenej držby nehnuteľností. Z výpovede žalobcu zistil, že rodičia mu za svojho života nehnuteľnosti nedarovali. Vo vzťahu k tvrdeniam o nadobudnutí nehnuteľností dedením po rodičoch súd prvej inštancie uviedol, že žalobca mal vedomosť, že podmienkou nadobudnutia vlastníctva dedením je rozhodnutie o dedičstve vydané v konaní po poručiteľovi; žalobca nebol pritom jediným dedičom rodičov. Okresný súd zdôraznil, že pokiaľ boli splnené všetky predpoklady pre nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vydržaním podľa v tom-ktorom období platných ustanovení Občianskeho zákonníka nemožno už splnenie predpokladov pre vydržanie posudzovať podľa neskoršie platných právnych predpisov, poukazujúc na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/135/98 z 30. marca 1999. Pokiaľ rodičia žalobcu vstúpili do oprávnenej držby nehnuteľností a splnili všetky predpoklady pre nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vydržaním, do úvahy by prichádzala žaloba o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po právnych predchodcoch žalobcu. Ani prípadné zaplatenie celej kúpnej ceny nehnuteľností podľa kúpnej zmluvy z 11. apríla 1934, ktorou otec žalobcu kupoval iba podiel 1/4-iny prevádzaných nehnuteľností a stranami zmluvy boli ďalší dvaja kupujúci, nemôže zakladať dobrú vieru rodičov žalobcu, že nadobudli celý predmet kúpnopredajnej zmluvy, a to aj s poukazom na list advokáta Dr. Wohla zo 4. augusta 1944. Ďalším dôvodom pre zamietnutie žaloby v časti o určenie, že žalobca je v podiele 2/3 vlastníkom KNE parc. č. XXXX/X orná pôda o výmere 10.386 m², zapísanej na LV č. XXX, kat. úz. E. bola skutočnosť, že stranami sporu neboli ďalší podielovní spoluvlastníci predmetnej nehnuteľnosti B. S., A. L. a E. V. Keďže určovací výrok rozsudku má účinnosť len vo vzťahu k stranám sporu, nie voči tretím osobám, ak má na jeho základe dôjsť k zmene zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľnosti, je bezpodmienečne potrebné, aby bol vynesенý v konaní, v ktorom osoby zapísané ako vlastníci boli stranami tohto konania. Podielovní spoluvlastníci sú nerozlučnými spoločníkmi a ak sa konania nezúčastnia, všetci nerozluční spoločníci, nemôže sa návrhu vyhovieť pre nedostatok vecnej legitímácie vyplývajúcej z hmotného práva. Návrh žalobcu na dokazovanie výsluchom svedkov B. S., A. L., E. V. a vyžiadaním geometrického plánu č.d. 3012/1935 od Okresného úradu Košice - okolie katastrálneho odboru, výkazu plôch k tomuto geometrickému plánu a celej chronológie LV č. XXX kat. území E. súd prvej inštancie zamietol z dôvodu, že predmetom konania je určenie vlastníctva titulom vydržania, pričom žalobca nepreukázal existenciu titulu, na základe ktorého nehnuteľnosti považoval za svoje, teda titulu vstupu do oprávnenej držby a navrhované dôkazy sa uvedeného netýkali. K otázke výmery nehnuteľnosti KNE parc. č. XXXX/X, kat. území E., súd prvej inštancie uviedol, že pokiaľ titulom skutočnej delby nadobudol vlastníctvo k novovytvoreným nehnuteľnostiam aj otec žalobcu a nie je vedený ako vlastník nehnuteľnosti v katastri nehnuteľnosti, žalobca sa môže domáhať určenia, že predmetné nehnuteľnosti patria do dedičstva po jeho právnom predchodcovi. O trovách konania rozhodol podľa § 262 ods. 1, § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 26. februára 2020, sp. zn. 9Co/64/2019 rozhodnutie súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutých výrokoch I. a II. ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil (výrok I.), žalovaným 1/ až 5/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok II.), žalovaným 6/ až 13/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (výrok III.). Stotožnil sa so záverom súdu prvej inštancie o nesplnení podmienky pre nadobudnutie vlastníctva, resp. vlastníckeho podielu 2/3 nehnuteľností vydržaním z dôvodu, že u žalobcu absentuje právny titul vstupu do oprávnenej držby. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a k odvolacím námietkam uviedol, že pokiaľ sa žalobca domáhal určenia, že je vlastníkom nehnuteľnosti pôvodnej parcely XXXX/X - ornej pôdy s výmerou 181.764 m² v rozsahu 2/3-ín k celku, ktorý bol predmetom kúpnej zmluvy z 11. apríla 1934, uzavretej medzi finančným inštitútom Čerehaly bank v Nižnom Medzeve a na druhej strane medzi A. (Š.) R. a jeho manželkou rod. C. P. a C. (S.) R. ml. ako kupujúcimi, bolo jeho povinnosťou preukázať, že ako nadobúdateľ je oprávneným držiteľom veci po celú vydržaciú dobu a preukázať právny titul vstupu do oprávnenej držby. Počas konania žalobca síce tvrdil, že predmetnú nehnuteľnosť mu darovali rodičia, na druhej strane však výslovne uvádzal, že vlastníctvo mal získať až po smrti svojich rodičov v rámci dedičského konania. Ide o navzájom si odporujúce tvrdenia svedčiace iba o subjektívnom pociťovaní žalobcu ako držiteľa, ktorý však nebol vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby veci. Rozpory týkajúce sa výmery nehnuteľnosti, vo vzťahu k žalobe, ktorou sa domáha určenia spoluvlastníckeho podielu v rozsahu 2/3-ín k celku sú, podľa názoru odvolacieho súdu, bez právneho významu vo vzťahu k splneniu podmienok pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním. Odvolací súd považoval za správny i záver súdu prvej inštancie o neúplnosti okruhu účastníkov konania vo vzťahu k určeniu, že žalobca je v podiele 2/3-ín vlastníkom nehnuteľnosti vedenej na LV č. XXX kat. úz. E. ako parcela reg. „E“ XXXX/X, ktorý vychádzal z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/173/2006, v ktorom bola riešená otázka účastníkov v konaní o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti tak, že konanie o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam musí zásadne prebiehať medzi všetkými zapísanými vlastníkami, resp. spoluvlastníkmi dotknutých pozemkov v katastri nehnuteľnosti alebo tými, ktorí sú preukázané a platne právnymi nástupcami zapísaných vlastníkov, pretože určovací výrok rozsudku má účinnosť iba vo vzťahu k účastníkom konania a nie aj voči tretím osobám. Odvolací súd v súvislosti s rozhodnutiami Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/27/2005 a sp. zn. 3Cdo/51/2009 (na ktoré poukazoval žalobca) uviedol, že tieto nemožno aplikovať na daný prípad a ďalej zhodne so súdom prvej inštancie konštatoval, že žalobcom tvrdené skutočnosti o nadobudnutí vlastníckeho práva k parc. č. XXXX/X v kat. území E. na základe kúpnej zmluvy z 11. apríla 1934, účastníkom ktorej bol aj právny predchodca žalobcu (otec) by nasvedčovali oprávnenosti držby predmetnej nehnuteľnosti minimálne otcom žalobcu a pokiaľ by boli splnené všetky predpoklady pre nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vydržaním, do úvahy by prichádzala žaloba o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva minimálne po právnom predchodcovi žalobcu (otcovi žalobcu). Skutočnosť, že u právneho predchodcu žalobcu existuje právny titul vstupu do oprávnenej držby nehnuteľnosti, nemôže byť považovaný za právny titul vstupu do oprávnenej držby nehnuteľnosti u žalobcu. Ide totiž o objektívnu skutočnosť osvedčujúcu právny titul vstupu do oprávnenej držby u jeho právneho predchodcu, resp. nejde o úkon, na základe ktorého možno konštatovať oprávnenosť vstupu do držby nehnuteľnosti žalobcom. Odvolací súd neprisvedčil správnosti záveru súdu prvej inštancie, podľa ktorého pri právnych úkonoch o právach k nehnuteľnostiam sa vyžadovala od 1. januára 1951 písomná forma pri zmluvách o prevodoch nehnuteľnosti, pričom jej nedodržanie podľa ustálenej súdnej praxe je neospravedliteľným právnym omylom. Poukazujúc na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky II. ÚS 484/2015 zo 14. novembra 2018 konštatoval, že pokiaľ by žalobca preukázal existenciu nadobúdacieho titulu napr. ústnu darovaciu zmluvu, uvedená okolnosť by nebránila tomu, aby splnil podmienky pre nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vydržaním, za podmienky splnenia ďalších dvoch zákonných predpokladov. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu v časti výrokov I. a II. podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f/ CSP a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Navrhol, aby dovolací súd v napadnutých výrokoch zrušil rozhodnutia oboch súdov nižších

inšancií a vec im vrátil na ďalšie konanie a žalobcovi priznal náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému v rozsahu 100 %. Žalobca mal za to, že súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil ako strane, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Bližšie vadu zmätočnosti konkretizoval tak, že súd prvej inšancie zamietol žalobu, predmetom ktorej bolo určenie vlastníckeho práva k spoluvlastníckemu podielu 2/3-in k celku, v celom rozsahu aj napriek tomu, že vlastnícke právo žalobcu k parcele XXXX/X s výmerou 181.764 m² (nie s výmerou 10.386 m²) mal preukázané prinajmenšom v časti 1/3-iny k celku po matke (ods. 13. odôvodnenia rozsudku). Odvolací súd v ods. 35. odôvodnenia svojho rozsudku zdôrazňoval možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva k pare. č. XXXX/X s výmerou 181.764 m² v celosti na základe kúpnej zmluvy z 11. apríla 1934 minimálne po otcovi žalobcu (lína Čerehátska banka). Aj napriek uvedenému Krajský súd v Košiciach zamietnutie celej žaloby potvrdil. Žalobca namietal, že pokiaľ mal súd prvej inšancie za preukázané nadobudnutie predmetného pozemku matkou žalobcu čo i len v časti žalovaného nároku, mal žalobe vyhovieť aspoň čiastočne a nie ju zamietnuť v celom rozsahu a odvolací súd nemal rozsudok, ktorým bola zamietnutá žaloba v celom rozsahu potvrdiť. Tiež nesúhlasil s názormi súdu prvej inšancie, že v súvislosti s nadobudnutím vlastníckeho práva žalobcom absentuje titul vstupu žalobcu do oprávnenej držby. Namietal aj to, že z odôvodnenia napádaného rozsudku odvolacieho súdu nevyplýva prečo vstup žalobcu do oprávnenej držby a existenciu neformálnej ústnej darovacej zmluvy, uzatvorenej medzi rodičmi žalobcu ako darcami a žalobcom ako obdarovaným, predmetom ktorej bola pôvodná parcela XXXX/X s výmerou 181.764 m² v celosti, nemal za preukázanú z jeho vyjadrení žalobcu, z výpovede na pojednávaní 4. októbra 2017 ako aj z prehlásenia z 28. marca 2018, s ktorými skutočnosťami sa vôbec nevysporiadal. Taktiež sa oba sudy nižších inšancií dostatočne nevysporiadali so všetkými argumentami žalobcu, ktoré mali rozhodujúci význam pre rozhodnutie v predmetnej veci, závery súdov obsahujú vnútorné rozpory, sú nekoherentné, nepresvedčivé a arbitrárne. Dovolateľ ďalej namietal, že súd prvej inšancie hoci bol povinný vykonať všetky dôkazy na odstránenie rozporov, aby zistil komu svedčí vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam, zamietol návrhy žalobcu na doplnenie dôkazov, ktoré boli pre posúdenie predmetu sporu rozhodujúce. Poukázal i na nevykonanie výsluchu žalobcu procesné predpísaným spôsobom, pričom skutočnosti ním uvádzané, týkajúce sa darovacej zmluvy mali rozhodujúci vplyv pre právne posúdenie veci. Súd prvej inšancie mal pri vedení výsluchu žalobcu zohľadniť jeho vek, zdravotný stav a neznalosť slovenského jazyka. Vo vzťahu k § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom v otázke vstupu do držby. Mal za to, že jeho vstup do oprávnenej držby je preukázaný aj jeho prehlásením z 28. marca 2018 a je plne v súlade s judikatúrou, na ktorú poukazoval súd prvej inšancie i odvolací súd (rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/30/2010 z 1. marca 2011, sp. zn. 5Cdo/260/2008 z 10. decembra 2008 a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. novembra 2018, sp. zn. II. ÚS 484/2015). S poukazom na citovanú judikatúru (najmä nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 484/2015 a sp. zn. III. ÚS 288/2016) dovolateľ zdôraznil, že dobromyseľnosť držby, poctivosť držby a jej súlad s dobrými mravmi ako aj ďalšie podmienky nadobudnutia vlastníctva k predmetnej parcele vydržaním bol naplnený nielen u jeho právnych predchodcov, ale aj u žalobcu, vrátane jeho vstupu do držby a preto mali sudy, pri ústavne konformnom výklade, rozhodnúť v prospech žalobcu, nakoľko jeho rodičia predmetnú parcelu užívali najmenej od r. 1932, zaplatili kúpnu cenu podľa zmluvy s Čerehátskou bankou, dokonca dvakrát, pokračovali v jej užívaní v celosti a v jej užívaní neboli rušení a následne aj žalobca, pretože žalovaní sa o osud predmetnej parcely nezaujímal. K nesprávnemu právnomu posúdeniu petitu žaloby dovolateľ uviedol, že od žalobcu nemožno spravodlivo považovať, aby žaloval o určenie, že parcely, identifikované s pôvodnou parcelou XXXX/X s výmerou 181.764 m² patria do dedičstva a mal za to, že táto požiadavka je v rozpore s ustálenou judikatúrou (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. mája 2017, sp. zn. I. ÚS 151/2016, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 17. mája 2016, č. k. III. ÚS 309/2016-10, nález Ústavného súdu Českej republiky zo 16. júla 2013, sp. zn. I. ÚS 4365/12), keď spornosť vlastníckeho práva je možné definitívne odstrániť určením, že vlastníkom je žalobca. Odvolací súd odklon od ustálenej judikatúry v odôvodnení svojho rozsudku dostatočne nevysvetlil. Dovolateľ nesúhlasil i s právnym posúdením otázky okruhu žalovaných a právny názor, podľa ktorého museli byť za žalovaných označení aj ďalší spoluvlastníci B. S., A. L. a E. V. považoval za odklon od ustálenej súdnej praxe (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2010, sp. zn. 3Cdo/51/2009) a odôvodnenie súdu, že uvedené rozhodnutia údajne nemožno

aplikovať na daný prípad za arbitrárne. V tejto súvislosti poukazoval na nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 192/06, sp. zn. III. ÚS 98/2018, sp. zn. I. ÚS 564/2012, PL. ÚS15/98 a uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 499/2011-25, č. k. PL. ÚS 11/09-16.

4.1. Žalovaní 1/ až 5/ vo svojom vyjadrení uviedli, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné. Napádaný rozsudok odvolacieho považujú v celom rozsahu za vecne správny a preto navrhujú dovolanie žalobcu podľa § 448 CSP ako nedôvodné zamietnuť a priznať im náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

4.2. Slovenský pozemkový fond ako správca žalovaných 6/ až 13/ navrhol vo svojom vyjadrení dovolanie žalobcu odmietnuť. Mal za to, že odvolací súd sa vysporiadal so všetkými relevantnými námietkami žalobcu uvedenými v odvolaní a tieto i správne vyhodnotil a preto považuje rozhodnutie krajského súdu (ako aj jemu predchádzajúce rozhodnutie okresného súdu) za správne a vydané v súlade so zákonom.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je síce procesne prípustné, ale nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

6. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

10. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 C.s.p. alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva

dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

11. Žalobca v prvom rade vyvodzujúc prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietal, že konajúce súdy sa dostatočne nevysporiadali so všetkými argumentami, ktoré mali rozhodujúci význam pre rozhodnutie v predmetnej veci, závery súdov obsahujú vnútorné rozpory, sú nekoherentné, nepresvedčivé a arbitrárne. Dovolateľ ďalej namietal, že súd prvej inštancie nevykonával všetky dôkazy na odstránenie rozporov, aby zistil komu svedčí vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam a zamietol návrhy žalobcu na doplnenie dôkazov, ktoré boli pre posúdenie predmetu sporu rozhodujúce. Taktiež poukázal na nevykonanie výsluchu žalobcu procesne predpísaným spôsobom.

12. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov.

13. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26., 5Cdo/57/2019, bod 9., 10.) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

14. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach opakovane uviedol, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (viď 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). So zreteľom na to pristúpil aj v danom prípade k posúdeniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jeho práva na spravodlivý proces.

15. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, ku ktorým súdy dospeli, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

16. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP. V odôvodnení svojho rozhodnutia odvolací súd popísal obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, uviedol, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, zároveň citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Odôvodnenie odvolacieho

súdu sa vyporiadava so všetkými podstatnými rozhodujúcimi skutočnosťami. Jeho myšlienkový postup je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal.

17. Odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP. V reakcii na dovolacie argumenty žalobcu dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Žalobca preto neopodstatnene namieta, že mu odvolací súd nedostatočným a nepresvedčivým odôvodnením rozhodnutia znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. V tejto súvislosti považuje dovolací súd za potrebné poznamenať, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky uvedené v odvolaní, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05). V danom prípade odvolací súd jasným, zrozumiteľným a presvedčivým spôsobom vysvetlil, prečo žalobcom tvrdený vstup do držby ním označených nehnuteľností a existenciu neformálnej ústnej darovacej zmluvy (ktorá mala byť uzatvorenej medzi jeho rodičmi ako darcami a žalobcom ako obdarovaným), ako právneho titulu nemal za preukázanú. V uvedenom smere prezentoval v dôvodoch svojho rozhodnutia dostatočne presvedčivé argumenty, zaoberal sa pritom so všetkými argumentami, teda aj tými, na ktoré poukazoval dovolateľ. Dovolací súd rozhodne nemôže súhlasiť s dovolacími námietkami žalobcu, že závery súdov nižších inštancií sú „vnútorné rozporné, nekoherentné, nepresvedčivé a arbitrárne“. Práve naopak, tak súd prvej inštancie ako aj odvolací súd poskytli žalobcovi dostatočné odpovede na všetky ním vznesené rozhodujúce otázky.

18. Pre úplnosť dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmatečnej vady v zmysle § 420 písm. f/ CSP, správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nezakladá. Ako vyplýva aj z judikatury ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

19. Dovolací súd v súvislosti s námietkami žalobcu, týkajúcimi sa vykonávania dokazovania za účelom odstránenia rozporov v otázke komu svedčí vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, uvádza, že podľa § 191 CSP dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov bez toho, aby z toho plynúce skutkové závery boli svojvoľné či ústavne neudržateľné, nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Dovolací súd pritom pre úplnosť poznamenáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

20. Pokiaľ žalobca namieta, že v konaní neboli vykonané ním navrhnuté dôkazy, dovolací súd tiež uvádza, že kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou strán sporu, len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná (porov. § 185 ods. 1 CSP). Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci súdu korigovať návrhy strán na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. Len ak všeobecný súd nevykoná dôkaz navrhovaný stranou konania, hoci tento má preukazovať takú, medzi stranami konania spornú skutkovú okolnosť, ktorá je pre meritórne posúdenie žalobného nároku významná, či dokonca rozhodujúca, znemožní tým

strane konania uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dôjde k porušeniu práva na spravodlivý proces. Znamená to vo svojich dôsledkoch aj porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 168/2019). Aj najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach viackrát dospel k právnomu záveru, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie (napr. sp. zn. 4Cdo/100/2018, 5Cdo/202/2018).

21. Z ustálenej rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky zároveň vyplýva, že zásah do základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní (I. ÚS 350/08).

22. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanom spore nezistil. V bode 50. svojho rozhodnutia súd prvej inštancie vysvetlil prečo nevykonával ďalšie dokazovanie, pričom odvolací súd sa s takýmto postupom stotožnil; dovolací súd takéto odôvodnenie považuje za dostatočne zrozumiteľné.

23. Žalobca v súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f/ CSP poukázal i na nevykonanie jeho výsluchu procesne predpísaným spôsobom, konkrétne vytýkal okresnému súdu prvej inštancie, že pri vedení výsluchu nezohľadnil jeho vek, zdravotný stav a neznalosť slovenského jazyka.

23.1. V zmysle ustanovenia § 155 CSP každý má právo konať pred súdom v materinskom jazyku alebo v jazyku, ktorému rozumie. Súd je povinný stranám zabezpečiť rovnaké možnosti uplatnenia ich práv. S prihliadnutím na povahu a okolnosti veci priberie súd tlmočníka. Trovy spojené s tým, že strana koná v materinskom jazyku alebo v jazyku, ktorému rozumie, znáša štát.

23.2. Ak o pribratie tlmočníka na ústne pojednávanie nepožiadala samotná strana, súd je povinný s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu vyzvať stranu na oznámenie, či rozumie slovenskému jazyku, alebo aký je jazyk, ktorému rozumie, a či v prípade, ak nerozumie slovenskému jazyku, požaduje ustanovenie tlmočníka. S poukazom na ustanovenie § 183 CSP, ktoré upravuje dôvody odročenia pojednávania, je nevyhnutné, aby potrebu pribratia tlmočníka uviedla strana ešte pred pojednávaním. Pre pribratie tlmočníka však nepostačuje samotná skutočnosť, že strana nerozumie slovenskému jazyku. Pribratie tlmočníka musí podľa novej právnej úpravy kumulatívne odôvodňovať povaha a okolnosti veci. Aj keď zákonodarcia túto podmienku bližšie neodôvodnil, dôvodom môže byť najmä hospodárnosť konania, a teda napríklad ak pre rozhodnutie vo veci postačujú stranou predložené listinné dôkazy, ktoré nikto nerozporoval, a pod.

23.3. V danom prípade obsah spisu nedáva podklad o porušení práva žalobcu konať pred súdom v materinskom jazyku, pretože uznesením súdu prvej inštancie z 2. novembra 2016 č.k. 7C/392/2014-111 bola do konania pribratá tlmočnica JUDr. Lucia Kopperová za účelom tlmočenia prednesov účastníkov

konania z jazyka slovenského do jazyka maďarského a naopak. Zo zápisnice z pojednávania konaného dňa 4. októbra 2017 vyplýva, že tlmočníčka sa ho osobne zúčastnila a otázky sudkyne ako aj odpovede žalobcu tlmočila z jazyka slovenského do jazyka maďarského a naopak. Z uvedeného dôvodu je preto predmetná námietka nedôvodná. Tak isto aj námietku, týkajúcu sa spôsobu vedenia pojednávania z dôvodov veku a zdravotného stavu žalobcu považuje dovolací súd za neopodstatnenú, nakoľko spôsob vedenia pojednávania zákonnou sudkyňou nebol v priebehu súdneho pojednávania žalobcom ani jeho právny zástupcom namietaný a navyše Civilný sporový poriadok nemá vo svojich ustanoveniach ani uvedené, akým spôsobom by sa mal vykonať výsluch strán s ohľadom na ich vek resp. zdravotný stav. S prihliadnutím na princípy a zásady na ktorých je procesný kódex postavený však možno povedať, že súd by mal zvažovať uvedenú skutočnosť vždy podľa okolností konkrétneho prípadu. V uvedenom smere v preskúmvanej veci dovolací súd žiadne pochybenie súdov nižších inštancií nezistil.

24. Z dôvodov uvedených pod bodmi 11. až 23. tohto rozhodnutia dovolací súd dospel k záveru, že žalobca neopodstatnene namieta, že odvolací súd (prípadne súd prvej inštancie) nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f/ CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP

25. Žalobca ďalej vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania tiež z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, t. j., že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Z obsahu dovolania je zrejmé, že žalobca považuje ako nesprávne právne posúdené otázky 1/ okruhu žalovaných ďalej 2/ (ne)existencie právneho titulu vstupu do oprávnenej držby a dobromyseľnosť držby a 3/ to či možno od neho spravodlivo považovať, aby žaloval o určenie, že parcely, identifikované s pôvodnou parcelou XXXX/X s výmerou 181.764 m² patria do dedičstva po jeho právnom predchodcovi (otcovi).

26. Pre procesnú situáciu, v ktorej § 421 ods. 1 písm. a/ CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku zdefiniuje a špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

27. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. V zmysle judikátu R 71/2018 patria do tohto pojmu predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Jeho súčasťou je tiež prax vyjadrená opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnil.

27.1. S prihliadnutím na čl. 3 CSP do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu treba zahrnúť aj rozhodnutia Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva, prípadne Súdneho dvora Európskej únie. Rozhodnutia súdov iných štátov, a teda ani rozhodnutia Ústavného súdu ČR a Najvyššieho súdu ČR pod tento pojem nespádajú (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 31. októbra 2017 sp. zn. 6Cdo/129/2017). Judikatúra ústavného súdu dotvára precedenčnú záväznosť ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v tom zmysle, že potvrdzuje ústavnú súladnosť dotknutej interpretácie a aplikácie právnej úpravy realizovanej najvyšším súdom. Podmienkou precedenčnej záväznosti toho-ktorého rozhodnutia nie je absolútna totožnosť so všetkými skutkovými okolnosťami

prejednávanej veci. Predpokladom precedenčnej záväznosti je podobnosť týkajúca sa relevantných, ťažiskových okolností prejednávanej veci. Pokiaľ teda ústavný súd vyslovil názor na riešenie tej-ktorej otázky ako jedna z najvyšších súdnych autorít (čl. 2 ods. 2 CSP), je potrebné aby dovolací súd k tejto skutočnosti pri rozhodovaní prihliadol.

28. Ešte pred posúdením samotného „právneho odklonu“ (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP) treba uviesť, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP); skutková okolnosť (t.j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 CSP je irelevantná.

29. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou v dovolaní vymedzená jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v Civilnom sporovom poriadku (napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/98/2017, 3Cdo/94/2018, 4Cdo/95/2017). Treba zdôrazniť, že úlohou dovolacieho súdu nie je vymedziť právnu otázku; zákonodarca túto povinnosť ukladá dovolateľovi.

30. V danom prípade dovolateľ vymedzil právnu otázku/otázky, pri riešení ktorých sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/51/2009 a tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/30/2010 z 1. marca 2011, sp. zn. 5Cdo/260/2008 z 10. decembra 2008 a nález Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 14. novembra 2018, sp. zn. II. ÚS 484/2015 a napokon nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. mája 2017, sp. zn. I. ÚS 151/2016, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 17. mája 2016, č. k. III. ÚS 309/2016-10, nález Ústavného súdu Českej republiky zo 16. júla 2013, sp. zn. I. ÚS 4365/12). Po konštatovaní prípustnosti dovolania dovolací súd pristúpil k meritórnemu dovolaciemu prieskumu a posúdeniu dôvodnosti podaného dovolania z hľadiska uplatnenej dovolacej argumentácie, t. j. z hľadiska právneho posúdenia veci odvolacím súdom vo vymedzených právnych otázkach.

31. Dovolací súd sa v prvom rade zaoberal s dovolateľom namietaným právnym posúdením otázky správneho okruhu žalovaných, keď právny názor súdov nižších inštancií, podľa ktorého „mali byť“ za žalovaných označení aj ďalší spoluvlastníci B. S., A. L. a E. V.“ žalobca považoval za odklon od ustálenej súdnej praxe (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. októbra 2010, sp. zn. 3Cdo/51/2009) a odôvodnenie odvolacieho súdu, že žalobcom označené rozhodnutie nemožno aplikovať na daný prípad za arbitrárne. V tejto súvislosti poukazoval tiež na nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 192/06, sp. zn. III. ÚS 98/2018, sp. zn. I. ÚS 564/2012, PL. ÚS15/98 a uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. IV. ÚS 499/2011-25, č. k. PL. ÚS 11/09-16.

32. V rozhodnutí z 28. októbra 2010, sp. zn. 3Cdo/51/2009 Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že „v konaní o určenie, komu patrí spoluvlastnícky podiel niektorého zo spoluvlastníkov nehnuteľností, je pasívne legitimovaný iba podielový spoluvlastník, práva ktorého navrhovateľ popiera“. V danom prípade z obsahu žaloby, z jej petitu je zrejmé, že žalobca sa okrem iného domáha určenia, že je podielový spoluvlastník 2/3-ín KN-E parcely XXXX/X orná pôda o výmere 10.386 m², zapísanej na LV XXX, ktorej spoluvlastníkmi sú okrem žalobcu (ktorý je spoluvlastníkom v 1/3-ine) aj ďalší podieloví spoluvlastníci, a to S. R. a H. R.Á., t.j. žalovaní 12/ a 13/ a ďalej B. S., A. L. a E. V.. Posledne traja menovaní v spore ako strany nevystupujú, žalobca ich vo svojej žalobe za strany sporu neoznačil. Každý z nich je pritom spoluvlastníkom parcely v 2/36-ínach, spolu majú 6/36-ín. Z uvedeného celkom jasne

vyplýva, že žalobca ako podielový spoluvlastník KN-E parcely XXXX/X orná pôda o výmere 10.386 m², zapísanej na LV XXX v 1/3-ine sa cíti byť vlastníkom aj zvyšných 2/3-ín; je potom logické, že musí žalovať všetkých podielových spoluvlastníkov predmetnej parcely, teda aj B. S., A. L. a E. V. Inak povedané žalobca podanou žalobou vo vzťahu k parcele F.-U. XXXX/X popiera spoluvlastnícke právo všetkých spoluvlastníkov, a preto musia vystupovať na strane žalovaných, čo správne konštatovali vo svojich záveroch súdy nižších inštancií. Dovolací súd preto uzatvára, že odvolací súd sa rozhodne v uvedenom smere v žiadnom prípade neodklonil od judikatúry najvyššieho súdu. Práve naopak, rozhodol v súlade s ňou a svoje rozhodnutie náležite a presvedčivo zdôvodnil.

33. Ďalšie nesprávne právne posúdenie dovolateľ videl v záveroch odvolacieho súdu „o neexistencii žalobcovho právneho titulu vstupu do oprávnenej držby“ a v nadväznosti na to posúdenú „otázku dobromyseľnosti držby“ v spore; tiež označil za nesprávny názor, že sa mal domáhať svojho práva iným typom žaloby (o určenie, že patrí do dedičstva), mal za to, „že nemožno od neho spravodlivo považovať, aby žaloval o určenie, že parcely, identifikované s pôvodnou parcelou XXXX/X s výmerou 181.764 m² patria do dedičstva po jeho právnom predchodcovi“, táto požiadavka je v rozpore s ustálenou judikatúrou (viď bod 30.), keď spornosť vlastníckeho práva je možné definitívne odstrániť určením, že vlastníkom je žalobca.

34. Z okolností prípadu v ich súhrne je zjavné žalobca podľa názoru odvolacieho a prvoinštančného súdu nespĺnil podmienky pre nadobudnutie vlastníctva k podielu 2/3-ín sporných nehnuteľností vydržaním, pretože u neho „absentuje právny titul“. V uvedenom smere súdy nižších inštancií vychádzali zo skutkových zistení v rámci ktorých uviedli, že „počas konania žalobca síce tvrdil, že predmetnú nehnuteľnosť mu darovali rodičia, na druhej strane aj výslovne uvádzal, že vlastníctvo mal získať až po smrti svojich rodičov v rámci dedičského konania“. Na základe uvedeného a tiež aj z ďalších vykonaných dôkazov spor uzatvárali konštatovaním, že žalobcom tvrdené skutočnosti o nadobudnutí vlastníckeho práva k parc. č. XXXX/X v kat. území E. na základe kúpnej zmluvy z 11. apríla 1934, účastníkom ktorej bol právny predchodca žalobcu (otec) by nasvedčovali oprávnenosti držby predmetnej nehnuteľnosti otcom žalobcu a pokiaľ by boli splnené všetky predpoklady pre nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam vydržaním, do úvahy by prichádzala žaloba o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po právnom predchodcovi žalobcu (otcovi žalobcu). „Skutočnosť, že u právneho predchodcu žalobcu existuje právny titul vstupu do oprávnenej držby nehnuteľnosti, nemôže byť považovaný za právny titul vstupu do oprávnenej držby nehnuteľnosti u žalobcu“. Dovolateľ s uvedenými závermi nesúhlasil, pričom vo svojej argumentácii, ktorú predostrel uviedol, že správne mali byť ním uvedené otázky posúdené tak, že „má relevantný právny titul (a je dobromyseľným držiteľom)“ od ktorého môže (a súd konajúci vo veci má) odvíjať oprávnený vstup do držby a v nadväznosti na to aj vydržanie sporných nehnuteľností. Poukazoval na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/30/2010 z 1. marca 2011, sp. zn. 5Cdo/260/2008 z 10. decembra 2008.

34.1. V rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/30/2010 sa okrem iného uvádza, že „V zmysle citovaných ustanovení §§ 129 ods. 1 a 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka oprávneným držiteľom je ten, kto nakladá s vecou ako s vlastnou a je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí. Dobromyseľnosť teda znamená, že držiteľ je ohľadne existencie svojho práva v omyle. Posúdenie, či držiteľ je alebo nie je dobromyseľný, treba hodnotiť vždy objektívne, a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) účastníka, a treba vždy brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno s ohľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal, resp. nemohol mať po celú vydržačiu dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec patrí. O dobromyseľnosti možno hovoriť tam, kde držiteľ drží vec v omyle, že mu vec patrí a ide pritom o omyl ospravedlniteľný. Ospravedlniteľný je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci sa postupoval s obvyklou mierou opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu od každého požadovať.“ V rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/260/2008, sa uvádza, že „Pri posudzovaní oprávnenosti držby treba vychádzať zo zásady, že jej predpokladom je presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, ak si určitú vec prisvojuje. Ide o psychický stav, o jeho vnútorné presvedčenie, ktoré sa prejavuje aj navonok a z ktorého možno vyvodiť, že sa dôvodne považuje za vlastníka veci. Medzi základné okolnosti, ktoré budú svedčiť o oprávnenosti držby patrí aj okolnosť, ako vec nadobudol - či

mu svedčí nejaký oprávnený nadobúdaci titul. Subjektívny pocit držiteľa nemôže byť sám osebe podkladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby práva.“

34.2. V náleze Ústavného súdu Slovenskej republiky z 14. novembra 2018, sp. zn. II. ÚS 484/2015 ústavný súd zdôraznil, že „taký výklad § 134 v spojení s § 130 Občianskeho zákonníka, ktorý vo svojich dôsledkoch v značnom rozsahu a podstatným spôsobom vylučuje možnosť nadobudnutia vlastníckeho práva k pozemku vydržaním, treba považovať za jednoznačne za neprípustne reštriktívny, nerešpektujúci podstatu a zmysel zákonného inštitútu vydržania, a teda za ústavne neakceptovateľný“. V bode 57. svojho rozhodnutia poukázal v súvislosti s vyslovenými názormi na špecifiká posudzovanej veci a skutočnosť či sú prítomné signály zneužitia inštitútu vydržania, napr. nedôveryhodné dokumenty či svedectvá. Uzatváral, že „pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti držby treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pritom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar ako bezodplatné plnenie“.

34.3. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu sa odvolací súd právnymi závermi, na ktorých založil rozhodnutie napadnuté dovolaním žalobcom, neodklonil v nastolených otázkach (viď bod 25.) od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, ktorú v danom prípade predstavujú vyššie uvedené rozhodnutia najvyššieho súdu, a to s ohľadom na skutkové zistenia v danej veci tak ako sú bližšie uvedené v bode 34. tohto rozhodnutia. Aj podľa názoru dovolacieho súdu žalobca v spore nepreukázal existenciu oprávneného nadobúdacieho titulu, od ktorého by mohol odvíjať dobromyseľnosť držby sporných nehnuteľností a len jeho samotný subjektívny pocit „že nehnuteľnosti získal od rodičov“ na založenie záveru o oprávnenosti držby nepostačuje. Podľa ustálenej judikatúry najvyššieho súdu (sp. zn. 3MCdo/7/2008) musí byť dobrá viera podložená konkrétnymi okolnosťami, z ktorých možno súdiť, že presvedčenie držiteľa o tom, že mu vykonávané právo patrí, je opodstatnené, pričom týmito okolnosťami sú spravidla okolnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia práva a svedčiace o poctivosti nadobudnutia práva, teda tzv. titul uchopenia sa držby, nie len subjektívne presvedčenie držiteľa, že mu také právo patrí, a súčasne platí, že povinnosť tvrdiť a preukázať tieto okolnosti ťaží toho, kto tvrdí, že došlo k nadobudnutiu práva vydržaním. To, že súdy nižších inštancií v dôvodoch svojich rozhodnutí zároveň konštatovali, že okolnosti sporu „nasvedčujú“ záveru o nadobudnutí vlastníckeho práva k sporným parcelám v prospech právneho predchodcu žalobcu, teda jeho otcovi (v uvedenej súvislosti najvyšší súd poukazuje text kúpnej zmluvy z roku 1934, v ktorej sa uvádza, že „kupujúci majú nehnuteľnosť v držbe od 3. marca 1932 odkedy požívajú jej úžitky a znášajú ťarchy k nej sa viažúce“) v žiadnom prípade nie je v rozpore s nálezmi ústavného súdu, na ktoré žalobca poukázal (viď bod 34.4.). V konečnom dôsledku pre zamietnutie žaloby žalobcu bol plne postačujúci záver o neunesení dôkazného bremena o existencii oprávneného titulu na vstup do držby. Dovolaciemu súd tiež neuniklo pozornosť, že žalobca nie jediným právnym nástupcom po svojich rodičoch a z uvedeného pohľadu je jeho „preferovanie“ žaloby o určenie vlastníckeho práva v jeho prospech zrejme.

34.4. Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 3. mája 2017, sp. zn. I. ÚS 151/2016, na ktorý poukazoval dovolateľ v rámci svojej argumentácie sa zoberá otázkou nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam od nevlastníka na základe dobrej viery nadobúdateľa a jeho závery na preskúmanú vec nedopadajú. Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 17. mája 2016, č. k. III. ÚS 309/2016-10 sa problematikou k uvedenej veci nezaoberalo pretože podstatou ústavnej sťažnosti boli tvrdenia o nedostatočnom odôvodnení napadnutého krajského rozsudku a jeho arbitrárnosti.

35. Pre úplnosť dovolací súd ešte uvádza, že pokiaľ dovolateľ poukazoval aj na závery vyplývajúce z nálezů Ústavného súdu Českej republiky zo 16. júla 2013, sp. zn. I. ÚS 4365/12 predmetné skutočnosti nemožno považovať za ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu tak, ako to už bolo najvyšším súdom viackrát judikované (viď bod 27. a 27.1.).

36. S poukazom na uvedené pod bodmi 25. až 35. dovolací súd nepovažoval ani uplatnený dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP za dôvodný, keďže napadnutým rozhodnutím nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v dovolateľom namietaných otázkach (bod 25 tohto rozhodnutia).

37. Vzhľadom na vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že podané dovolanie nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

38. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

39. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.